ELS JOCS FLORALS D'ENGUANY

AMELIA HUGUET DE CASES
Reina dels Jocs d'enguany
(Fot. DANIEL)

L'acte del repartiment dels premis

Donat el caràcter íntim que ha pres darrerament aquesta cerimònia, sol esdevenir-se a l'estatge del president del Consistori. Enguany n'ha estat mossèn Josep Guiol, de Vich, qui per la seva salut delicada no ha pogut assistir a l'acte. Per expressa delegació seva, aquest tingué lloc, doncs, al domicili particular d'En Francesc Matheu.

En ell es reuniren, a les onze del matí de diumenge, dia 5, els qui havien d'intervenir en l'acte del repartiment de premis. Pel Consell Directiu dels Jocs Florals hi havia el propi Francesc Matheu, que n'és president, i els senyors Josep Maria Roca i Carles Pirozzini. Pel Jurat o Consistori hi havia els Mantenedors senyors Jacint Laporta, Ramon Surinyach Senties, Joan Santamaria, Enric Cubas Oliver, J. Estadella Arnó i Pasqual Boada, secretari.

Cridat el poeta guanyador del premi d'honor i cortesia, Josep Maria Cases de Müller, aquest elegí Reina la seva esposa Amèlia Huguet de Cases, la qual fou proclamada Reina dels Jocs Florals d'enguany.

Seguidament, el Mantenedor secretari, senyor Boada, anà cridant els altres autors premiats, els quals passaren a recollir els premis de mans de la Reina, tot retent-li homenatge; Salvador Perarnau, l'Englantina d'or; Jaume Rosquelles Alessán, la Viola d'or i argent i l'accèssit a la flor; Miquel Saperes Auví, el primer dels premis extraordinaris creats pels Mantenedors; Adrià Gual i Fermí Palau Caselles, els accèssits a l'Englantina; mossèn Joan Punti Collell, el primer accèssit a la Viola, i Josep M. López-Picó, el Premi Fastenrath. Tots aquests concorregueren personalment a l'acte. Joan Arús i Colomer, guanyador d'un altre premi extraordinari creat pels Mantenedors i d'un accèssit a la Viola, i Ll. Nicolau d'Olwer, honorat amb el Premi Concepció Rabell, no pogueren ésser presents a l'acte: el primer per trobar-se malalt, i el segon per escaure's actualment a Itàlia; però ambdós trameteren en llur nom delegats que els representessin en la cerimònia.

A les dotze en punt fini aquesta, en mig de la més noble cordialitat, avalada per les atencions i honors tingudes amb els visitants pel senyor Matheu i les seves filles.

La Reina s'enduguè la Flor Natural, que consistia enguany en un treu ram de roses vermelles, d'una meravellosa bellesa. La major part dels presents s'acomiadaren fins a la vetlla, que havia de tenir lloc el sopar tradicional, que més avall ressenyem.

A continuació donem el text dels discursos i poemes premiats, que ens han estat deferentment facilitats pel Consell Directiu de la Institució.

Discurs presidencial

L'home, mentre és en aquest món, sent continuada inquietud en la seva ànima. Hi ha qui busca satisfer tal inquietud pensant únicament en el més enllà que convertirà els homes en sants. La immensa majoria dels viadors ens acontentem amb assolir resultats menys perdurables i sovint ens satisfem de qualsevol cadut i moridor.

L'insvestigador del passat ha de cercar la veritat que es troba amagada en els monuments. Davant d'aquests s'ha de presentar amb absoluta despreocupació referent a allò que els monuments puguin revelar; hi ha d'anar sense cap mena de por ni de prejudici, disposat a recollir-ne les més petites engrunes. Hi ha monuments que es mostren rebecs i muts en amagar els seus secrets, mentre que n'hi ha d'altres que es lliuren fàcilment amb pomposa parleria referent a sos orígens, temps i altres circumstàncies. L'investigador, tant en uns com en els darrers, s'ha de mostrar insistent, però circumspecte per no desviar-se de la possessió de la veritat.

Un home pot acomodar-se, com si fossin dites als investigadors del passat, aquelles paraules que es llegeixen en el llibre de la Profecia d'Ezequiel: «El Senyor em posà en mig d'un camp que era ple d'ossos... els quals eren extremadament secs, i va dir-me: — Creus tu, potser, que viuran aquests ossos? Profetitza sobre aquests i els diràs: ossos secs, oiu la paraula del Senyor... Heu's ací que jo faré entrar en vosaltres esperit i viureu. I posaré sobre vosaltres, nervis, i viureu i sabreu que jo sóc el Senyor... — I en profetitzar, com m'ho havia manat, s'acoblaren ossos a ossos, cada un a la seva juntura. I vaig mirar i veure com pujaren nervis i carns sobre ells, estenent-se la pell sobre aquests, però no tenien ànima. I va dirme: — Profetitza l'esperit... i li diràs: això diu el Senyor: dels quatre vents, vina, oh esperit, i alena sobre aquests morts i que revisquin—. I vaig profetitzar com m'ho havia manat, i entrà en ells l'esperit i visqueren i s'aixecaren sobre els peus en nombrosíssim exèrcit i va, dir-me: — Fill de l'home, tota aquesta ossos són la Casa d'Israel—.

Heu's ací la tasca que tenen encomanada els qui es dediquen als estudis arqueològics; evocar els ossos del passat, les relíquies de les civilitzacions pretèrites, per tal que siguin l'ensenyament de les generacions presents i de les que vindran. Fer que al ressò de la seva veu aquells ossos es coordinin i adquireixin nervi, carn i pell, i així revisquin i tornin a la vida i recobrin la paraula i ens revelin els secrets de la seva existència i ens cantin la Pàtria, la Fe i l'Amor.

Els monuments de l'avior, sense dubte que ens ajudaran a conèixer el primer d'aquests ideals, ja que són memorials que consignen les circumstàncies de la seva existència i vida en el transcurs dels segles, reflectint-nos les etapes per les quals ha passat el patrimoni que ens llegaren els progenitors. A la manera com més estimem la dona que ens donà l'ésser, quan tenim majorment expedit l'ús de la raó que ens fa reconèixer en aquesta noves qualitats, així també ens farem més conscients apologistes de les glòries pairals. A major coneixença correspondrà més perfecta justapreciació, i per tant, més estimació. Els monuments, els productes informats per les Belles Arts i ço que ara se'n diu els Bells Oficis, ens testimoniaran les èpoques de grandesa i de decadència per les quals ha passat la nostra terra.

Així, en les més primitives demostracions de l'habitatge en les nostres contrades, en les coves que servien de llar i al mateix temps de tomba, hi haurem d'observar i recollir el material per a conèixer els costums de la raça aborígena. I en les pintures que de vegades decoren esplèndidament aquestes coves hi podrem admirar les més remotes manifestacions de l'art. Aquestes adquiriran complement meravellós amb l'estudi dels monuments dits megalítics, els quals ens han guardat les primeres mostres de la indústria humana, reclosos sots enormes carreus, el transport i col·locació dels quals suposa prodigis d'enginy i de força.

Quan estudiem el perímetre de les nostres primeres ciutats i pobles, ens farem càrrec del desig d'evitar invasions i incursions forasteres, de la lluita entre civilitzacions diferents i de l'arribada d'altres races que es disputaren el predomini sobre el país.

A Tarragona, més que en cap altre lloc, per la seva condició metropolítica, trobarem abundoses les desferres de les civilitzacions en brega, exposant-nos les seves muralles com una mena de capes geològiques del trasbals dels pobles.

¿Què en sabríem de les primitives indústries si no haguessen estat els estudis arqueològics? Avui podem vindicar per la nostra terra la confecció de vaixella de les més antigues civilitzacions, no sols de la grollerament confeccionada i enriquida amb gràfics, sinó també de la colorida ibèrica i encara de la comunment anomenada «terra sigillata». Les indústries del metall són també de tradició antiquíssima entre nosaltres, la qual cosa es demostra per les troballes de motllos per a la confecció d'útils i armes de bronze, i també els descobriments de farques de ferro.

Els monuments que s'han conservat de la vella Tarraco, no sols dintre ses muralles, sinó també al seu exterior, són per confirmar la importància que tingué aquella urbs, que fou capital d'una bona part de la península hispana, i resulta que hi podem aplicar la dita que ponderava de Roma que «quanta fuit, ipsa ruina docet»: I les ruïnes ens han parlat, més que no pas els textos literaris, de la potència d'aquella d'altres ciutats.

Les monedes i les làpides han contribuït en gran manera a que poguéssim refer la primitiva història. La caiguda de l'imperi romà i l'allau de les invasions bàrbares resten provades pels monuments, en els quals es nota el retrocés que sofrí la civilització. Les monedes godovisigòtiques, amb tot i la preciositat de la matèria, ho acusen, tant per ses llegendes com per ses figures, i ho corrobora les poques restes d'edificacions contemporànies a les encunyacions i epígrafs, que han arribat als ulls dels nostres eruditis i estudiosos.

Els monuments de l'Arquitectura els de l'Escultura, demostren palesament la forma treballosa i fatigant com s'anava refent el país en mig de continuades lluites avençant reconquesta del territori patri. I els enasprats castells i fortaleses, tot evidenciant ésser deguts a una exigència del temps, resulta que s'anaven convertint en nius on covaven les rivalitats de nissaga i les bandositats que tanta importància tenen en la història de l'Edat Mitjana.

Suggereixen la mateixa idea els monuments relacionats amb la governació de l'Estat, començant per tot el referent a la Monarquia. Així, d'aquells, enen una gran vàlua les encunyacions numismàtiques, no sols sota l'aspecte cronològic, sinó també per ço que acrediten les revoltes que tingueren lloc en el transcurs dels segles, la vida econòmica i el grau de cultura artística del país. En aquest darrer concepte no es pot desperdiciar ço que ensenyen els diversos palaus i estatges propis dels esmentats monarques i de sos delegats i oficials.

Són encara de gran interès terral els monuments alusius a institucions tals com les Corts, la Diputació o Generalitat i les Corporacions Municipals. Tot ço que pertany al bon règim i defensió del territori i dels que l'habitaren, tot ha deixat estampada la característica de la seva existència i funcionament en sengles pàgines de pedra, en els petits segells i en l'heràldica, que tant conviden a l'estudi.

I els monuments ens han començat a explicar les actuacions de gremis i confraries que tan gelosos foren de benportar les indústries, les quals, unes en una ciutat i altres en una vila o poblet, ajudaren a la riquesa del país, i hi aportaren el fruit del treball i del comerç. Així reivindicarem els nostres vells artistes, i de l'estudi de llurs obres en treurem quelcom de què gloriarnos, podent considerar com un honor les deixalles que ens han arribat dels orfebres i esmaltadors, dels brodadors i vidriaires, dels ferrers i armers, de les passades centúries.

El segon lema dels Jocs Florals és la Fe. Té tanta importància el culte a la Divinitat, que l'home li ha dedicat sempre el millor i més exquisit de la seva producció. Per no haver-ho fet així Caín, el Senyor no li acceptà el seu do dels fruits de la terra, mentre que acollí favorablement el triat present d'Abel, ofrena que aquest havia seleccionat de la seva pleta.

Les més exceïses produccions de l'Art sempre han estat fetes en homenatge a la Deïtat. Així podem afirmar que la Història de l'Art, des del segle IV ençà, ho és de l'Art Cristià. Figurem-nos que minvada quedaria la manifestació artística, si no fos el tema religiós que la informa. Seguim mentalment la producció dels temps passats; penetrem en els museus, i haurem de reconèixer que la gran majoria dels exemplars exhibits porten o han portat la consagració religiosa. Si volem saber què cosa sien l'Arquitectura, l'Escultura i la Pintura, i el mateix les indústries i oficis dels segles de l'avior, ens trobarem sempre que gairebé no podem parlar sinó dels productes segellats per la Religió de Crist.

El patriarca de les Lletres Valencianes, el venerable Teodor Llorente, possé i col·locà en el lloc preferent del seu gabinet de treball, una rajola en la qual una filacteria deixa llegir: «Sobretot la Fe»; rajola que el dit senyor estimà tant, que després de posseir-la en vida, la llegà a qui avui l'ha destinada al Museu Episcopal vigatà. Aquell lema és un acabat resum de ço que demostren els monuments catalans referent a l'excel·lència de la Fe.

Així és testimoni d'aquesta excel·lència el meravellós cementiri que està apareixent a Tarragona, on es troben magnífics sarcòfags esculturats i laudes sepulcrals fetes de mosaic de pasta vitrea combinada amb tèsseres de variada tonalitat marmòria. Aquests enterraments, amb altres sarcòfags de Girona i Barcelona, són demostració de l'increment que tingué la Fe cristiana entre els catalans del segle IV.

També ho corrobora la cúpula hemisfèrica vestida de mosaic, de Cencelles; restant com a fita demostrativa del culte al veritable Déu, la ja important i nombrosa sèrie de basíliques, a les quals s'han ajuntat, fa ben pocs mesos, les despulles descobertes a Cornellà.

Des de la Reconquista ençà, la restauració de les velles seus episcotot acredita la consideració suma en to tacredita la consideració suma en què era tingut el culte cristià. L'Arquitectura li oferí ses més grandioses concepcions; l'Escultura li ajuntà el tribut de les pàgines de fàcil lectura sortides del cisell, i la Pintura completà l'ornat del temple sant, fent que ses parets fossin llibre obert a savis i ignorants, instruint-los i recordant-los els misteris de la Religió. L'ofebreria hi prodigà l'obratge dels rics metalls, avalorantlos amb les estridències de les gemmes, i les indústries del teixit hi abocaren la seva seda, tenyint-la i combinant-la amb inexplicable perfecció. El brodat completà l'homenatge a la Divinitat, oferint sos pacients treballs en or i seda, ajudantt'hi també les blondes i obratges al coixí i als boixets, que encara avui són el crèdit de les puntaires de la Costa.

Així la consideració de l'Augusta Eucaristia produí nobilíssims edificis, dels quals el misteri del Diví Amor era el motiu de la seva existència i ornat, i és veritat innegable que el ritus d'adoració fou causa de què es creessin les més excelses obres de la inspiració i de l'enginy humà.

La festa eminentmnt ucarística del Corpus, pot dir-se que resumeix, des del segle XIV, el tribut d'adoració al «Misterium Fidei», amb son splendor de plena primavera que fa lluir en tota sa varietat la comitiva dels acompanyants, amb ses opulents vestidures i banderes i amb la imponderable riquesa del sagrat ostensori.

Els nostres passats no en tingueren prou d'oferir a la Deïtat el més selecte del seu bon gust i traça, sinó que a vegades acudiren a la producció exòtica que trasplantaren i feren seva per al culte de Déu.

Sobretot, això es nota en els autors d'excellents obres de l'Arquitectura i Escultura gòtiques, que ofereixen a vegades solucions inadaptades a les conveniències del país; i això demostra el seu exotisme que ve encara confirmat pels noms dels artistes que intervingueren en l'arranjament d'aquells monuments. D'aquesta manera tinguérem entre nosaltres personalitats que acabaren per influir a modificar i fer evolucionar el que tenia de característic l'art de la terra.

Així reflecteixen encara directament alguns monuments. La similiorfebreria d'aram daurat i profusament colorit pels esmalts, fou abundant en els tresors de les nostres esglésies com a producció de Limoges, sens dubte imitada pels argenters catalans. No fóra difícil trobar qualques peces d'argenteria transportades des de França i Itàlia als altars de les dues vessants pirenenques, com també certs volums miniats que influïren en la litúrgia ensems que en els treballs dels «scriptoria» de les catedrals i monestirs.

En qüestió de brodat, els nostres avis anaren qualque vegada a cercar a Anglaterra, Alemanya i Itàlia llurs pintures a l'agulla.

Les més belles pedres dures entallades i convertides en gemmes o conques de pacient treball, sovint foren santificades per la Religió; la qual en alguns rituals té una oració per purificar-les i adaptar-les a la més alta destinació. D'aquí l'«Oratio super vasa in loco antiquo reperta».

Certes capses de vori vingudes del més llunyà Orient que presenten inscripcions dedicatòries els dèus fingits i benediccions al fals profeta i als emperaires i soldans, eren adquirides per les nostres esglésies i deputades a pixis eucarístics i a capses de custodiar relíquies.

Les més preades estofes que s'han conservat en els tresors de les nostres catedrals, teixits vinguts de Constantinoble, d'Alexandria, de Pèrsia, de Còrdova i de València, eren estimades com a cosa la més apta per les vestidures rituals i per embolcallar les relíquies. Es que es considerava que no hi havia res que pogués ésser judicat com excessiu per les «sacra pignora sanctorum». I així, custodiades com les mateixes relíquies, han passat de segle en segle; i sols així, com amb una participació de la santedat de ço que embolcallaven, han arribat a la nostra admiració i són objecte de profunds estudis.

Parlem breument de l'«Amor», d'aquest foc que, quan envaeix dues ànimes que es corresponen, té la virtut de convertir-les en un sol esperit. I l'amor és cosa tan excelsa, que l'Església per divinal institució el té aixecat a la dignitat de Sagrament.

Heu's aquí un tema ben abundant si volgués referir-me a documentació purament literària tractant de l'Amor. Bona part d'aquesta documentació, des de finals de la quinzena centúria, ha anat acompanyada d'ingènues xilografies o gravats al boix, en els quals es troba una gràcia innocent i gaia, per més que amagant ironies i un cert regust de malícia.

Són conseqüència de l'amor aquestes cases pairals i grans masies que sembla que donin caràcter a una contrada, de la qual elles són el nucli i gairebé podríem dir la raó d'ésser. En elles pot seguir el llit-

JOSEP M.ª CASES DE MULLER
Guanyador de la Flor Natural
(Fot. MASSANA)

SALVADOR PERARNAU
Guanyador de l'Englantina d'Or

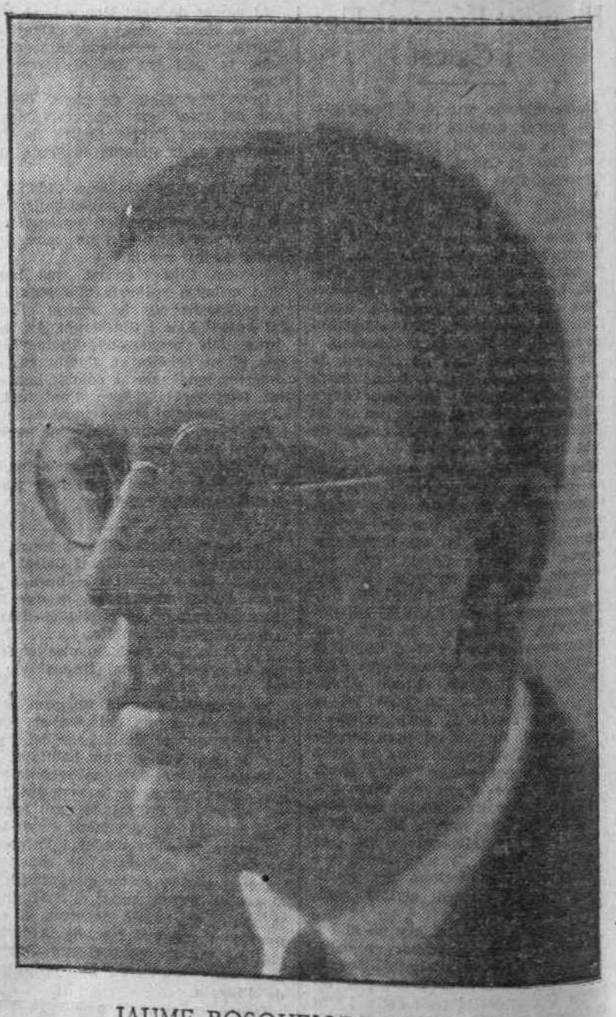

JAUME ROSQUELLES ALESSAN
Guanyador de la Viola d'Or i Argent
(Fot. JORDI G. PRATS)

LLUÍS NICOLAU D'OLWER
Guanyador del Premi Concepció Rabell
(Fot. Ribó)

gam entre famílies, mitjançant matrimonis i aliances. En cada una de les llindes i també en les arestes mares de l'edifici s'hi llegeix un nom i s'hi esculpeix una data i s'hi assigna qui en fou posseïdor mitjançant les seves armes parlants. Com en un llibre s'hi poden confegir les genealogies i les mutacions que ha experimentat aquell solar per efecte dels lligams familiars fonamentats en l'amor.

En l'axovar de tals cases i en els mobles que els són senyals de vida, la noció de l'obra d'Eros pot completar-se mitjançant les caixes nupcials amb sos escuts i noms de les persones que les feren obrar, amb motiu d'un contracte matrimonial. Entre els diversos mobles s'hi troben les caixetes i joiers que demostren la llur destinació amorosa i la procedència d'un nuviatge, amb les representacions de galans i dames que les adornen. En tals redults estoigs s'hi veuen danses i ofertes de flors, no faltant-t'hi en algunes llegendes d'amor, entre les quals es fa notar la concebuda amb les paraules: «Amor mercè si us plau».

En les tapisseries o draps d'Arràs, i el mateix en les cortines, draps de pinzell i portaleres, avui tan buscades i que trobem més aviat en museus i col·leccions particulars que no pas en els llocs per on havien estat fetes, hi abunden les representacions eròtiques tretes dels vells poemes i fins de les Sagrades Escriptures.

En alguns dels arcons decorats amb policromia i or, a més dels noms d'un home i una dona, s'hi troben a vegades representats un jove i una donzella, demostrant-se així que l'Església havia ja sancionat, mitjançant el Sagrament, la unió d'aquell baró i de la seva muller.

¡Qui negarà que són producte i conseqüència de l'Amor tantes joies a manera de penjants d'arrecades, fermalls, medallons, anells i peces d'orfebreria de tota mena?

En els petits rellotges de butxaca i en les capsetes amb miniatures, els temes o les allegories a cupidells entramaliats, hi són cosa freqüent.

En la ceràmica antiga abunden les manifestacions de l'Amor. Així els italians de la setzena centúria inventaren les plates oblatòries en les quals un bon artista de Gubbio o de Faenza posà amb bells colors i vernissos o vitrificacions, el retrat elegant d'alguna «bella», de la qual avui podem admirar així les faccions. A aquests plats hi corresponen els nostres, en els quals, amb menys color i no tan art es dibuixa alguna dama abillada ponposament i oferint en ses mans un pomell de flors, un ventall o un perfumador.

Les rajoletes dels paviments i dels revestiments dels arrambadors, amb son color blau sobre blanc, són també, a vegades, manifestació amorosa, mitjançant les figuracions de donzells i dames en colloqui, en actitud de dansa i amb llegendes evocadores de l'Amor. Entre aquestes llegendes és singularment significativa la que diu: «Vostra virtut de mos mèrits lo guardó».

I aquí no vui deixar d'al·ludir com a manifestació de l'Amor, d'un amor tràgicament desgraciat, als lemes que ofereixen les rajoles del Castell de Vulpellach, en les quals l'assassí de la seva esposa, En Miquel Sarriera, confessa son pecat, amb l'«Ego sum qui paccavi», i demana a Déu que li manifesti sa voluntat: «Doce me facere voluntatem tuam». Sembla un indici de la divinal misericòrdia obtinguda, altra rajola del mateix castell en la qual, sis anys més tard o sia en 1539, l'esmentat Sarriera feia constar que una bona esposa és una mercè de Déu: «Uxor autem bona a Domino preparatur».

En els penjants dels guarniments de cavalls o atzembles, sovint constitutius de belles obres d'art, en les quals intervé la daurada amb l'esmalt, a més de colloquis entre galans i dames, s'hi reconeixen mots tals com la invocació a la paraula «Amor», i els epígrafs «Per Amor» o «Amo e amaré», posats allà com si fossin aptes per evitar un maleífici. Feia relació amb el que estic apuntant, el sillò luxosíssim que posseïen certes famílies de llinatge, el qual era usat únicament per conduir la núvia i després la que havia esdevingut mestressa per obra de l'Amor.

Un dels costums antics que aquí deu reportar-se, és el de l'oferta d'una pinta o escarpidor en testimoniança d'estimació que no tardaria a ésser lligam. D'aquí que encara avui podem veure en museus i col·leccions, aquestes pintes amatòries fetes en vori o en boix, i en les quals no manca en relleu l'al·legoria a un festeig o qualque cor travessat per les sagetes de l'entremaliat orb, fill de Venus.

En altres dies eren també present amorós els petits espills que constitueïen un joiell per son treball d'orfebreria a de vori, el qual feien gala de posseir les més enlairades dames. En els ventalls hi ha hagut sempre manifestacions eròtiques, expressades amb ms o menys art i enginy.

Les enfiocades almorratxes de vidre eren també present demostratiu d'un acte que sovint terminava en veritable amor. Amb elles al galan es deixava ruixar amb aigua d'olor, començant així una mena d'iniciació que es confirmava al peu de l'altar.

En els relleus de la dotzena centúria i temps posteriors, que decoren les portalades de les nostres esglésies i les galeries claustrals, no hi manquen al·lusions a l'Amor, tretes dels Llibres Sants. I es del cas fer notar aquí, que alguna vegada els primitius escultors no sols s'atreviren a donar forma tangible a certes creacions femenines dels mites clàssics, sinó també a les aberracions de la luxúria. En un capitell claustral de Peralada hi ha un relleu en el qual sembla reconeixer-se, toscament obrat, un episodi galan. En les andanes de la clausura del monestir de Santa Maria de l'Estany, al lloc mateix on no devien florir-hi ni certs afectes ni les passions humanes, hi ha qualques gràfiques al·lusions al festeig, a la dama que es poleix disposant-se a cridar l'atenció del fadrí, i també als músics que acompanyen danses.

Heu's aquí sumàriament el programa que desenrotllen amb la plàstica, la línia i el color, els monuments catalans. Heu's aquí com, en exposar sos sentiments, les passades generacions coincideixen amb el que canten els poetes i descriuen els literats. Amb mitjans diversos d'expressió uns i altres pregonen les excel·lències del triple lema dels Jocs Florals.

I ara que he intentat demostrar-ho, acompanyeu-me també a confirmar-ho, vosaltres, poetes i prosadors.

—ooo—

Memòria del secretari

Senyores i senyors:

Tasca planera i ben agradosa fou la dels Mantenedors dels Jocs Florals d'enguany en dictar llur Veredicte. D'una banda, la facilitat que ens oferiren les mateixes composicions amb llur vàlua ben diversa i definida, i de l'altra, el goig que experimentàvem en veure a les nostres mans el bell estol de treballs que acudien al torneig literari i prenien, al nostre esguard, aparences de tribut a la nostra llengua que tan fresca, rica i vigorosa, viu i impera dins del cor de cada fill d'aquesta terra benaïda.

Com si els Jocs Florals d'enguany fossin una branca florida, diria's que una voladúria d'ocells s'era engrimellada al seu damunt per a reblir-hi confiadament. Com no n'havien d'heure goig! Com no s'havia d'enxamorar de gaudi el nostre cor davant d'una tan gaia refilladissa! Des del vacillant «piu-piu» de la novellada al cant avellutat segur i melós, tota una gamma de sons, tota una varietat de matisos s'aixecava al nostre entorn.

Damunt la nostra branca florida s'hi aflotonaven tota mena de cantors; tots s'hi encabiren, cap en fou arruixat. I a fe que en viugueren de totes les contrades i amb tota mena de veu, però amb quina grata daleral Com si la ramada d'ocells hagués estat joragitada de totes bandes, del recés de les tenllades pairals, de les barbacanes dels antics i històrics edificis, dels relleixos de les cantonades, de les mans de les mainades, àdhuc de les gàrgoles dels temples sants, en trobar, els polius cantaires, el branc acolidor, quines belles i sonores passades! Tots duien una cançó a dor de bec i un batec a dins del cor, i cadascú deia la seva tonada i la deia a sa manera; qui cantava ja fe amb veu tremolosa d'emoció i de mística dolcesa; qui glossava la pàtria amb to vigorós i esperançador, qui es dalia per l'amor amb vaivoent de passió i clorosa de tendresa, i, d'aquesta barreja de tonades, quin himne més joiós se n'encelava a llaor d'aquella deessa omnipresent, d'aquella «morta-viva» sempre vivent i senyora en l'esperit dels catalans, sempre arrelant-hi més profundament i traient brancalada cada volta més estesa i albiradora...

Heu's així el nostre goig en la tasca d'enguany; goig que ens féu trobar lleugera la feina i ens féu més ferma, encara, la nostra fe en l'eficàcia de l'honorable Institució aplegadora de tants bells esclats d'amor, altar sagrat on cada any es ret el més espiritual dels homenatges...

I ara, senyors, després de progarvos que em perdoneu aquest modestíssim esplai personal, vaig a concretar amb paraules precises la tasca del Jurat davant les 229 composicions que es presentaven a concurs.

Com deia suara, fa de primer antuvi es feren albiradores bon nombre d'aquelles, cosa que ens permeté precisar, tot d'una, els tres agrupaments dels premis ordinaris; llur prelació fou, tal volta, co que oferí més dificultats i exigí un detingut estudi. Calgué, doncs, una acurada revisió dels mèrits de cada treball per a determinar l'ordre de premis i accèssits, i es pot dir que en algunes ocasions, la vàlua de certes composicions, que necessàriament havien de classificar-se, es presentà tan equilibrada, que s'hagué de recórrer a la facultat que concedeixen els Estatuts dels Jocs Florals per a la creació de premis extraordinaris a fi de donar satisfacció a les nostres apreciacions i desigs.

D'aquest examen minuciós, que no cal dir com fou de lleial i conscient, n'elxí, per unanimitat, el següent Veredicte:

Flor Natural: es va concedir a la composició núm. 171: «Oda Dionisíaca», sense lema, de forma pulquèrrima, de sòbries dimensions i serena imatgeria; ella canta dolçament, amb versos sàfics, i ens evoca l'amorós connubi de la vinya ubèrrima amb el mar cantaire que manyagament s'acodorm en la falda..; en aquesta composició hi clareja una ànsia de retorn cap al classicisme immortal.

L'únic accèssit atorgat fou al treball núm. 38, «Elegia d'una amor perduda», sense lema; bella poesia que glossa amb justes i escaients estrofes l'enyorança d'una amor esvaïda.

Englantina d'or: s'adjudica a la composició 226, «L'hereu de les muntanyes», lema: «I duu les serres cor endins», poesia vigorosa i de gran força de lèxic; és un himne a la muntanya humanitzada en les entranyes de la qual hom sent braolar, per la màgia del poeta, el vent misteriós de l'esperit de la raça; el desgarbament, bensegur estudiat, d'alguns dels seus versos, dóna un major relleu de rústega salvatgia a la figura simbòlica que canta.

El primer accèssit fou concedit a la composició núm. 184, «La Plaça», lema: «Festa», graciosa composició plena de vida i ambient, que descriu amb desimbolutra i lleugeresa, tal com escau al tema, el bellugueig multicolor d'una fira vilatana, amb tocs de subtil i fina observació.

El segon accèssit fou donat a la composició núm. 115, «El Poble natal», lema: «Evocació», fresca poesia evocadora de les belleses del poble retrobat, cantades amb rimes sonores i elegants.

Viola d'or i argent: S'adjudicà a la composició núm. 62, «Elogi inversemblant», sense lema, conjunt de sonets ben cisellats que desenrotllen un original pensament. Les dificultats que comporta poetitzar el tema del treball — glossa dels nostres cinc sentits en el seu doble aspecte físic i moral — ha donat lloc al poeta de fer gala de la seva subtil percepció poètica i del seu graciós domini de la forma emprada. Es una composició que cal llegir bé i meditar; les seves estrofes perfumades de cristià fervor i fresca aura poètica ens mostren amples perspectives que l'esperit del llegidor, com el del poeta, s'hi delecta i complau...

El primer accèssit es concedí a la composició 213, «La Verge Prefigurada», lema «Novena», bell aplec de nou petites composicions, petits joiells, deslligades entre si, però que es fonen en una magnífica glossa final en lloança de la Verge Maria.

El segon accèssit se l'endugué la composició núm. 13, «Tríptic de Sonets», lema «Oracions», sentides pregàries per a diverses hores del dia, que exhalen un perfum d'encens i de fina poesia.

La facultat que els Estatuts dels Jocs Florals conferaixen als Mantenedors, ens permetè, com dèiem al principi, honorar amb premis extraordinaris, dues composicions que en són ben mereixedores. Una d'elles, l'assenyalada amb el núm. 6, «Poema de la Mort», lema: «Qui, comme moi, meurt dans la solitude», composició ferma i original arquitectura, la qual acusa en el seu autor un poeta de tremp qui sap encomanar als altres les pròpies esgarrifances en versos ara llisquents, ara cantelluts, que ultrapassen, a voltes, la mesura adoptada, en gràcia a un major vigorisme d'exposició. L'originalitat i força de les imatges, li donen, encara, un major relleu i importància.

L'altre premi extraordinari correspongué a la composició núm. 98, «Oda domèstica», lema: «Les mans de l'esposa», notable poesió d'una gran volada lírica, contenint algunes estrofes d'una elegància exemplar, destacant-se entre aquestes les finals que us omplen d'emoció i us fan tremir de gaudi. Hom diria que la inspiració del poeta enjoia amb gemmes de llum les mans de la dona amada...

I bé: qui intenti colpir el prestigi de la nostra venerable Institució amb una acusació «d'ermetisme i academisme», podrà trobar, tal volta, la resposta en les dues composicions suara esmentades.

El premi extraordinari de la Copa Artística a la millor composició en prosa de caràcter literari, no s'adjudicà, malgrat d'haver-se presentat diversos treballs no pas mancats de valor. El Jurat ha tingut molt en compte el grau de maduritat i perfecció que ha assolit la nostra prosa literària i per això ha estat, potser, un xic més exigent en l'examen dels dits treballs, tots ells, val a dir-ho, força apreciables i que acusen ben trempades plomes. Volem citar especialment la composició núm. 288, «Ottum», lema: «Mal pas», plena de llum i flaire mallorquines, de forma acurada i precisa: l'abundància, però, de fragments de poesies d'autors clàssics i moderns, lleven bon xic d'importància al conjunt del treball, com a composició de prosa literària.

Les altres dues composicions, la número 195, «Els oncles de Vallpregona», i la núm. 191, «La darrera tarambanada d'En Litus», lema, «D'altre temps», són també escrites amb correcció i justa observació de l'ambient que les envolta, essent per aquest concepte, ben dignes de mencionar-se i de felicitar-ne llurs autors.

Premi Dolors Monserdà, al millor sonet o poesia curta de tema barceloní, no s'adjudicà, i no per manca d'aspirants al premi, sinó perquè cap de les composicions presentades no reunia aquelles qualitats que la'n podien fer mereixedora. Algunes, o fragments d'algun aplec, que les reunien, no s'ajustaven, en canvi, a les condicions del premi. Es de doldre que amb tants escaients aspectes com presenta la nostra ciutat per a ésser glossats bellament, no hagin trobat en els nostres poetes d'enguany, el moment de gràcia per a enllumenar-los amb el flam de la seva poesia.

Premi Fastenrath, que aquest any correspon al millor llibre de poesia, s'adjudicà al volum «L'oci de la paraula», d'En Josep Maria López-Picó, el prolífic poeta que amb la seva obra tan diversa i discutida, amb els seus clars i obscurs i les seves inquietuds, però sempre amb dignitat, noblesa i unció poètica, un tan alt prestigi s'ha conquerit arreu, i tan profunda influència ha exercit entre els nostres joves poetes. El seu nom no podia mancar en l'historial de la nostra Institució, en la qual es registren les palpitacions més assenyalades de la vida literària del nostre poble.

Premi Concepció Rabell, fou concedit al notable llibre d'En Lluís Nicolau d'Olwer, «El pont de la mar blava», obra meritíssima, d'un alt valor literari i documental, que conté interessants notes de viatge, escrites amb galanura i sobrietat, i en les quals batega, ultra el cor del patriota en la glossa del nostre antic imperi, la traça estilística de l'escriptor i poeta.

Aquesta és, senyors, la tasca dels Mantenedors d'enguany. No sabem si l'encert l'haurà presidida; el que sí podem assegurar és que ella ha estat feta amb la major sinceritat i rectitud, havent-hi posat de la nostra part el major esforç i esmer. Ben tost podreu oir les composicions premiades i elles us diran, millor que nosaltres, la justesa del veredicte.

Com sempre, s'han hagut de deixar sense premi composicions en conjunt ben remarcables, però que a criteri del Jurat contenien alguna imperfecció, lleu en unes, més acusades en altres, que si bé no els llevaven pas del tot el seu positiu valer, els privaven, en canvi, d'assolir una major distinció. En aquest cas es troben les composicions números 17, 22, 35, 90, 140, 157, 183, 200, 208, 215 i 229, que el Jurat es complau d'esmentar per a satisfació i estímul de llurs autors i perquè no desmain en l'esforç i el treball quotidià de depuració en uns, de concisió en altres i de gràcia poètica en els més.

I ara, ans d'acabar i seguint un caritatiu costum, permeteu-me que en mig d'aquest ambient d'intimitat i amor que tots sentim per la Gaia Festa, esmenti devotament i amb un deix d'enyorança, el nom dels qui també en altre temps hi conviscueren íntimament, aportant-hi una collaboració ben apreciable, així com el dels que d'una manera més o menys directa han contribuït al major esplendor de la llengua i cultura catalanes que és també una de les finalitats, potser, la primordial, de la nostra Festa.

En Joseu Martí i Folguera, Mestre en Gai Saber i un dels més ferms collaboradors de la nostra renaixença literària; En Manuel Folch i Torres, un altre Mestre en Gai Saber, l'exquisit poeta, periodista i home de múltiples i lloables activitats, el nom del qual anirà sempre unit al dels Jocs Florals i dels principals certàmens literaris de la nostra terra, així com també al d'una època memorable de la mateixa; l'Ignasi Iglésies, el popular dramaturg, poeta dels humils i de l'amor, que tant contribuí a l'ennobliment de la nostra llengua en l'escena i a la seva difusió entre el veritable poble que ell tant amava; En Rosend Serra i Pagès, l'erudit folklorista, recercador incansable de tots els tresors ocults de l'espiritualitat dels nostres passats; En Pere Palau Gonzalez de Quijano, pulcre poeta, premiat en els Jocs; En J. Pérez Jorba, l'excellent escriptor; N'Antoni Bach de Portolà, Frederic Batlló, Esteve Camarassa, Alfred Gaza, J. Ribalta, adjunts de la nostra Institució, la Reina dels Jocs Florals de l'any 88, Reina-Regent, llavors, donya Maria Cristina, que un tan alt tribut de respecte i amor donà, en aquella ocasió, a la nostra llengua; En J. Dalmau i Carles, l'honorable gironí qui consagrà tota la seva vida a la cultura vernàcula; En Francesc Vayreda, l'exquisit pintor olotí, sensible també a totes les manifestacions artístiques i literàries de la terra; el reverend P. Francesc Vinyes, l'il·lustre escolapi, home de vasta cultura i publicista excellent; En Rafael Barrades, un altre inquiet artista, recercador de la bellesa i de la poesia dels colors i de la línia, i, en fi, altres i altres, el nom dels quals, segurament i ben a contracor, s'hauran escapat de la meva memòria.

A tots aquests difunts, retem-los, senyors, el nostre homenatge d'admiració, respecte i agraïment i fem que llur record venerable, omplí per uns instants l'ambient d'aquesta festa, que prendrà, així, un aire com de cosa sagrada i eterna. Ells fraseren, cadascú a llur manera, el camí que avui nosaltres petgem; alguns d'ells hi deixaren fites ben albiradores; descobrim-nos, doncs, al llarg de la nostra ruta i lluem, tothora, la seva bona memòria.

I ara, senyors, disposeu-vos a escoltar les belles tonades dels poetes premiats i el dring sonor de la nostra paria, d'aquella paria catalana que els nostres poetes us presentaran amb la seva natural bellesa i frescor i abillada no amb el garbuix ridícul i esfilligarsat d'unes robes vulgars i de manlleu que per a res li calen, sinó graciosament agençada amb la rica i pura iraperia de llí, olorosa, encara, de la poma camosina i del llor beneït de la calaixera de l'àvia, que serva en els seus plecs tota la gràcia, gentilesa i belles calenes dels millors ropatges i que tan airosament escau a la folgada i severa túnica hel·lènica com el gipó acolorit de les nostres gentils masoveres.

PASQUAL BOADA

—ooo—

FLOR NATURAL

Oda dionisíaca

Ara vull dir dintre mon vers la [pompa
fresca i pagana del vinyar magnífic,
múltiple arcada bellugant i gràcil,
òpima ofrena.

Dea i efebus és el cep tot d'una,
braços i flanc que per l'amor es fri- [sen,
túnica verda, maragdina i tènue
fina nuesa.

Té quan reposa lassituds de mare,
dansa en l'oreig amb tremolors de [verge,
brega en el vent, tal com els déus, [que amb fúria
lluiten aurífmics.

Es la cimera que esplendent corona
la carn retorta de la soca vella,
sacra matriu, que cada any, la vida
infla opulenta.

Canto la glòria de la tarda blava
sobre el vinyar que la tardor madura
mentre que els pàmpols poc a poc [devenen
d'or i de porpra.

Canto dels ceps la joventut que núbil
sagna el vi pròdig que curulla els [vasos,
flama que arbora el pensament i el [deixa
càlid de joia.

Joia divina del bon vi que calma
totes les nafres que els dolors atien,
boja bacant que sap el front cenyir- [nos
d'eures i roses.

Altres en pac d'aquesta rica ofrena,
folls i dansant en la revolta orgia,
trenquin la gràcia dels sarments i [corrin
nus per les vinyes

i omplin de crits la serenor de l'hora:
jo vull tan sols, davant la mar eterna,
fer vots pregant que els sarmentars [rebrotin
anys innombrables:

pugui jo ensems, en llarg seguit de [dies,
dalt del vinyar que fins la mar da- [valla,
veure el seu dors on gràcilment [murmura
l'ona tranquil·la.

JOSEP MARIA CASAS DE MULLER

—ooo—

ENGLANTINA D'OR

L'hereu de les muntanyes

I duu les serres cor endins.

Es un pellanc de pedra cantellut,
bru com els pins i amb cor de roure,
duu a l'ànima l'esquerpa solitud
d'aquells pivets que el vent no pot [remoure.

té l'esperit de llop
l'ull negre, salvatge
en cada mot un glop
de sang del seu llinatge.

Té el cos fornit dels torbs i els tem- [porals
el llamp l'ha rebolcat quinze ve- [gades;
ha relliscat mil cops entre penyals
per les tresquares nevades.

Té el rostre bru i recremat pel sol,
els braços llargs com dues serralades
i entorn dels ulls un aspre giravolt
de boires ajaçades.

I sap un cant i el canta cad nit
— ressò d'idilli d'una amor llu- [nyana —
i el cant li surt del pit
com un brunzir de tramuntana.

I diu el cant: «Mai més la trobaré
com aquell jorn al cor de la pineda;
ai, de l'amor que va i no ve
i em fa sentir la neu més freda!»

I té un ressò de sol de fiabiol
i un esquelleig d'ovelles blanques
i cada so és un terrós de sol
i un glop de sang dalt de les bran- [ques.

Duu per vestit la pell d'un ós
que va matà en l'altura
rebolcant-se amb la por i les foscós
ell i el gos d'atura.

No ha sapigut mai res del món
ni sap què és sentir basarda
i tota cosa se li fon
amb l'or del caure de la tarda.

I duu les serres cor endins;
se les fa seves cada dia
i duu reina d'aquells pins
per sang que salta amb salvatgia.

Ell és l'hereu d'aquests cimals;
duu al pit l'espluga i la gelera
i el foll reblec dels temporals
que assoten la cinglera.

Duu per bastó un roure novell
que el va trencar d'una serpada
i les arrugues que li fa la pell
són com de pedra esllavissada.

Mil bofarus recargolats
no li han pogut segar les canes,

JOAN ARÚS I COLOMER
Guanyador d'un Premi extraordinari creat pels Mantenedors
(Fot. Vilatobá)

JOSEP M.ª LÓPEZ-PICÓ
Guanyador del Premi Fastenrath
(Dibuix de F. Callicó)

MIQUEL SAPERES AUVÍ
Guanyador d'un Premi extraordinaris creat pels Mantenedors
(Fot. Gamissans)

el nervi de les tempestats
i duu en la sang un joc de flames.

La seva ossada és un rocam
amb beis morats de totes menes
i al moll de l'os un fil de llamp
li va burxant les venes.

I sap tresqueres i camins
i els fa i desfà dintre la fosca;
la solitud de serra endins
li ha fet l'ànima tosca.

En el seu caire escardalenc
hi ha foc d'albada i foc de posta
i dintre el pit porta un avenc
i el cor és l'eco que li fa resposta.

De tan mirar-se les afraus
els sots dels ulls porten les ratxes
i el trontollar de les allaus.
i són dos llacs salvatges.

Ell és l'hereu d'aquests cimals;
color de cim en cada galta.
el front li fa com dos tossals
i cada vena és un torrent que salta.

Quan trobarà la seva amor
quina nissaga que ens esperal
raça de vents de serenor
que duen boires per crinera.

Raça que salta tot barrenc
i ho sembra tot de llavor noble;
raça que duu dintre la sang
tota la sang per a passar-hi un poble.

La ginestera florirà;
darà en la flor fins les entranyes
i el nostre amor, llavors, vindrà:
Serà l'hereu de les muntanyes.

SALVADOR PERARNAU

—oOo—

VIOLA D'OR I D'ARGENT

Elogi inversemblant

No sols serveixen per fruir la vida
els cinc sentits que Déu ens ha donat;
per ells coneixem l'ànima exquisida
que ens vibra amb un destí d'eter- [nitat.

VEURE

Joia dels ulls oberts de bat a bat
amb la retina finament sensible;
finestres del cervell avalotat
per on tot, amb l'esguard, es fa [assolible.

La llunyania més rebel s'hi fon,
la bella forma més gentil s'hi grava;
pels ulls ens entren tots els goigs [del món,
i el pensament per ells rep nova saba.

Mercè divina tenir ulls clars i veure
la terra, el cel, la mar, i l'esperit...

Planyem els orbs que mai no han [pogut heure
ni un fil de llum, sempre en cons- [tant neguit,

i encara més aquells que podent [veure,
tenen a dintre seu l'eterna nit.

OIR

Amb els ulls clucs i a dintre meu [reclòs,
em plau obrir i afinar bé l'oïda;
llavores sento com per tot el cos,
de des l'orella, m'hi flueix la vida.

Rialla o plor serenament recull;
bleixar d'amor o gemegar de pena;
paraula dolça que la seda esbull
d'un llavi prim, o de dolò una dena.

Organ vital que percuteix al cor
si un so de veu lleugerament el [fibla...

Planyem els que no tenen el conhort
d'oir el bleix d'amor inexhaurible;

i més encara aquells que, per dis- [sort,
tenen l'ànima sorda i insensible.

OLORAR

Oh, la mercè exquisida de l'olfacte
que ens enerva suau i dolçament!
Es un sentit finíssim, com el tacte,
i com el goig del tacte és de plaent.

Marisc flairós li duu la marinada,
fortor de sol el llagrimeig del pi,
sentor de cel el cos de l'estimada,
i l'ampla vinya tèbia olor de vi.

Sortós aquell qui té l'olfacte atent
i sap copsà el perfum de tota cosa...

Planyem, però, qui no percep ni sent
la flaire d'una dona o d'una rosa,

i encara més a l'altre, irreverent,
a qui el perfum de l'Esperit fa nosa.

GUSTAR

Dels cinc sentits és el sentit, potser,
que apar més minso per pecà, i be- [nigne,
i és de la gola repugnant l'esquer
que torna a l'home, com a tal, in- [digne.

Fer-ne ús discret,—paladejar suau—
menjar i beure amb serenò i mesura,
és posseir d'aquest sentit la clau,
i el goig constant de menjà i beure [augura.

Joiós aquell qui té el paladar fi
i amb seny frueix d'aquest sentit [diví

que ens fa la vida més formosa i [cara...
Planyem, però, si algú no l'ha tin- [gut

i encara més els altres que han vis- [cut
esclaus tothora de la gola avara.

TOCAR

Fer sensible la carn, un munt de [fang!
—Oh, quin miracle que Déu fa en [nosaltres!—
Sentir-la batre al circular la sang
i tremolà al contacte amb la dels [altres.

Tenir al tacte els cinc sentits tots [junts
com un intens sentit qui ens dóna [vida,
i percebre en la carn com pels seus [junts
s'escola el goig d'una faisó exquisida.

Suprema gràcia que el Senyó ens [ha dat
perquè el plaer del cos sigui abran- [dat
de cara al cel, en braços de l'amada.
Planyem l'eixorc de carn i d'esperit

que no sap esguardar de fit a fit
la vida nostra en fills continuada.

ACCIO DE GRACIES

Gràcies, Senyor, pels cinc sentits [desperts
que dintre meu amb vostre alè heu [infós;
si són tots cinc pel goig del món [experts,
molt més ho són per apropar-me a [Vós.

Gràcies, Senyor, per aquests cinc [sentits,
—veure, oir, olorar, gustar, tocar—
inestroncable font dels meus neguits,
dolò i plaer que em fan el viure [amar.

Si un jorn m'oblido d'aquest benifet
que dóna goig al cos i a l'esperit,

apagueu-me per càstig un sentit...
I si els elogis que suara he fet

arrosseguen del món un xic de fang,
torneu-me tèbia l'arborada sang.

JAUME ROSQUELLES I ALESSAN

—oOo—

PREMI EXTRAORDINARI CREAT PELS MANTENEDORS

Poema de la Mort

Qui, comme moi, meurt dans la solitude.
BAUDELAIRE

I

He vist la Mort. I l'he seguit.
Lleugerament s'escorria
per un passeig ple d'arbres. Ni brogit
al cor no em feia companyia.
Passaven vianants. I ocells al cel.
I fins i tot un aire, rabent clive- [llava les fulles.
I jo, neulit sota l'abric rebel,
he vist l'esgarrifança de les dolors [remulles
de sang (que ara la Mort ha jaquit [el seu vel
sobre un home i després n'ha be- [sat les despulles).
I l'he seguit encar, bella frisança [iniqua
d'heure la Mort a vora meu.
Què vol la campaneta que glateix [o somica?
Es que s'apropa Déu.
I la Mort s'ha parat. Potser, covarda,
pressent el començar l'eternitat?
Ara una fulla cau damunt la tarda,
i és que la Mort se l'ha guaitat.
I passa Déu. Dos escolans. Un sa- [cerdot.
I la Mort s'agenolla i jup la testa;
sa cabellera, tràgica, voleia al grat [del vent,
talment una bandera superba i es- [quinçada en contorsió feresta
que vol xisclà i no pot.
Déu ha passat. La Mort ara es re- [dreça.
I ve una noia, lentament,
empal·lidida i lassa. Fuig de pressa
la Mort i la noia fa un lament.
Ja és lluny la Mort; mes jo encara [daleixo
per veure sa faç groga (que m'han [dit
pels cucs fins rosegada). I la se- [gueixo
dins la nit.
Sols un estel al capdamunt hi veig;
té una lluïssor terriblement poruga.
Miro endarrera: hi ha, al lluny, el [passeig.
Miro endavant i m'apar una espluga.
Tinc fred, però, ja que l'abric
no és amorós en eixa nit tan crua.
Per què, Senyor, no m'heu dat un [amic,
aquell que guia els passos i la temor [afua,
que ja la mort se'n va per l'esboranc
on s'enarca feixuga, la volença;
i on hom no troba la defensa
d'un pi ben verd i un cel ben franc;
que aquesta Mort m'atrau, i en la [tenebra
ara, la Mort, com un espectre lluu,
i tal com ve la imatge a mà pal- [pebra,
jo vaig a ella per una força empès [que se m'endú.
I ara sa faç albiro. Jamai en fe- [menina
gràcia no he vist ni espurna de tanta [de bellesa com tinc ara a ma vora.
O Mort, la piadosa i casta, la gran [lliberadora,
mira'm de fit!...
I la mort passa frec a [frec de ma vida mesquina.

II

EN EL TRASPAS D'UN SACERDOT AMIC

He vist la Mort una altra volta. Era,
monstre rastrer, com una gran ser- [pent.
No pas la dona fugissera
que un jorn donava el seu cabell [al vent.
Ningú no l'obirava en la foscura
d'aquell silenci que estrenyia el cor;
només l'esgarrifança i la paüra
de saber-la tan viva aquella Mort.
I dins la cambra, on el malalt
aguanta el Crist i prega i s'angunia,
la Mort fa una rialla sarcàstica, in- [fernal,
que fins el Crist, damunt la creu, [tremia.

La Mort esdevingué fosforescent
—aquella testa horriblement pelada—
cruixia de sabè a prop seu la gent.
I ran del llit cercava la mirada
d'aquell home jacent.
I l'home just desvarieja un poc,
que enfora hi ha el repic d'una [campana
que parla d'un altar, que no és en- [lloc,
i el Cos i Sang de Déu demana.
Ell li ofereix, però, la seva sang,
que dins els polsos, dolorida,
cerca saltar per l'esboranc
d'una ferida.
I la Mort riu i riu. O aquella faç
sinistra, sense dents, d'home i de [feral
Fins l'espona del llit tornava glaç,
i era un incendi, a fora, l'atmosfera.

Del riure de la Mort sento fatic...

He vist la Mort que d'una revolada,
com un mossec inic,
dessobre els llavis erts posava una [besada.
He vist la mort que rastrejant
fugia del Crist nu, ja ronca la rialla.
He vist una mortalla
teixida amb un somriure—o rosa de [la Mort—pel Sant
que enfront de Déu
deu ésser oblidat de la partença.
I la Mort s'ha esvaït. I al cor tinc [la sofrença
de veure aquell cadàver vora meu.

ORACIO

Per aquests braços que han estat la [ruta
del nostre cor i són, ara, una creu;
per eixa boca esdevinguda eixuta,
molla com era de la Vostra veu,
altre, Senyor, miracle feu que sia
dins l'estelada que en floriu pertot:
El veure'l vora nostre si algun dia,
a les palpentes, voregem el llot.

MIQUEL SAPERES

—oOo—

ALTRE PREMI EXTRAORDINARI CREAT PELS MANTENEDORS

Oda domèstica

Les mans de l'esposa

Com una garlanda de roses s'inclinen,
oh, esposa, mos versos al volt de tes [mans,
estrelles bessones, astres rutilants
que el meu pensament il·luminen.

Mon cor les esguarda cerclades d'un [nimbe, talment
com llàntius sagrades que oscil·len al [peu d'un retaule,
Quin goig, si podia copsà en ma [paraula
la llum que irradien, feta pensament!

Davant meu s'eleven ungides d'homní- [moda gràcia,
flotant sobre l'ona confusa d'innú- [meres mans,
oh, mans que no saben el frau ni [l'astuta fal·làcia
i són amatens i assenyades, fidels i [constants!

D'on fou que vinguéreu? Quin ritme [us portava,
del fons insondable del temps, cap [a mi,
ocells que travessen la immensa mar [blava
i encara no saben el propi destí?

Us duia en son ritme la dansa més [bella
un jorn de ballades, en mig de la [plaça vibrant de jovent,
quan, trencant, poruga, la mòbil [anella,
per primera volta s'unia a la meva [ta mà adolescent.

Oh, maneta blanca, poncella d'abril,
papallona fràgil, ala fugissera!
Era la mà aquella com l'au mis- [satgera
que, volant, és presa d'invisible fil.

Era el gra que es colga dins el [sementer
i que, tard o d'hora, treu lluc i [florida:
ja l'anell de noces lluu en la mà [exquisida
que encara m'evoca la dansa llunya- [na de ritme sever.

Oh, mans de l'esposa! Oh, roses que [a obrir-se vingueren al caire
del meu finestral
perquè em decantés a collir-les i, en [pac de llur flaire,
posés en llurs pètals mon bes cordial!

Oh mans fetes símbol, oh, carn de- [vinguda esperit!
Jo veig com s'aixequen, unides, i [vessen encara,
damunt l'aridesa del món revellit,
les nobles virtuts que enalteixen la [dona preclara.

Són les mans que es lliuren en fran- [ca i eterna llaçada,
i porten l'escalf que davalla del cor [amorós i fidel;
les que alcen del fill l'ofrena sagrada,
talment com si alcessin l'estrella [més clara del cel.

Les mans que governen, perfectes [mestresses, la casa
i esmercen amb sòbria mesura els [cabals;
i així com endrecen, i acusen, i atien, [feineres, la brasa,
la gràcia dels gerros coronen de [roses frescals.

Les mans providents que elaboren [subtils melmelades
i amb l'or dels raïms engarlanden [trespols i parets,
i saben on dormen les velles flassades
quan tornen els freds.

Són les mans que vibren com una [bandera
quan l'espòs retorna, ple d'il·lusió,
i al temple s'acoblen, quietes, menant [cel amunt la preguera,
i treuen el llum a la porta quan [passa el Senyor.

Són les mans que us donen l'aigua [de remei,
i, apropant-se, cautes, al llit on us [volta la mitja tenebra,
llisquen sobre el front recremat de [febre
com un alè d'aire pel mústic herbei.

Només elles poden fer reviure encara,
com si n'heretessin l'antiga virtut,
les mans inefables de la vostra mare
i així compensar-vos, si les heu [perdut.

I si un jorn la pàtria vexada solleva [els seus fills
perquè l'alliberin del jou que suporta
són les mans heroiques que us obren [la porta,
desafiador i de tots els perills.

Oh, mans de la esposa, pastades amb [roses i blanques nadales!
Si un dia de mi us allunyèssiu camí [de la mort
ma vida seria l'ocell a qui tallen [les ales;
ma casa, la nau que navega sens [nord.

Pesombre terrible, de veure que aca- [ben en pols,
delícia dels verms que ens esperen,
les mans que guareixen, i amoixen [i el cor tremolós accereren
en mig dels oratges, i ens tornen el [viure més dolç!

Per'xò jo us demano, Senyor, que [quan sia
l'instant de rendir-se per sempre mos [perpres humans
hi senti damunt la carícia suau de [ses mans
com una rosada molt pia.
I, abans no em cobreixi la mort amb [son negre embolcall,
en la mà oberta davant dels meus [ulls, ja deserts d'esperança,
hi veuré encara el reflex de ma vida [com dins un mirall
que amb el meu propi respir va [entelant-se.

JOAN ARUS I COLOMER

—oOo—

Discurs de gràcies

Enguany, Senyores i Senyors, el parlament de gràcies arriba de Lleyda: la ponentina ciutat nostrada qui té corono exuberant d'hortes paradisiaques i que, asseguda vora del Segre, mulla el seus peus en la correntia de l'aigua, estirant la còrpora pujol amunt, i des del cimal redreça el coll escapçat d'un altívol cloquer que, ardidament, s'encela; la urbs vetusta de carrers empinats i torts, xops de la patina dels segles, d'insinuants xiroires avingudes, freturoses de tèbies modernitats, per on s'escolen, en franca però insoluble convivença, la població indígena de pagesos i menestrals i les cohorts de solnats i funcionaris públics; que fa, alhora, sentor de paller mall, de fruita madura, de convent recòndit i de caserda esbatanada, i que, escaiguda al centre de vastes comarcades catalano-aragoneses, és com un pont d'amor entre dues terres històricament germanes, replà on es confonen i difuminen les característiques llurs.

Lleyda té prou títols per a fer honors de mestressa en la taula blanca dels gloriosos Jocs Florals. Temps era temps, ella va veure com en els seus environs lluitaven, amb tapoda cruenta, les hosts superbes de Cèsar i d'Angranius; com Herodes Antipas feia dansar sobre el gel del riu la carnal Herodies, rompent-se el glaç en ganivets i degollant-la; com Jaume el Romeu s'asseia, i a la llum que li feien els àngels, arrencaba's les punxes; com (cal brincar com un isard sobre les cimes dels anys) es reunien, en el seu clos, les primeres Corts Generals d'Aragó i Catalunya, llavors que Jaume I no tenia més que nou anys i era escàpol del Castell de Monçó on el Papa Innocenci l'havia deixat a la cura dels Templers; com Rei en Pere i Ferran d'Antequera juraven les Constitucions i els furs; com Jaume d'Urgell i el Príncep de Viana creuaven, presoners, els portals del Castell; com Rei Joan fugia, de nit i a peu, cap a Fraga, tement les ires dels Pahers; com Carles I (V d'Alemanya) jurava «gordar les llibertats i els furs dels catalans», ans que ho fes, de faisó teatralment solemne, en la plaça de Sant Francesc de Barcelona; com... però, per què regirar les cendres de la història, sacsejant el record de figures no totes dignes de la lloança nostrada? Deixem en pau, entre els bons, els deslleials i els fratricides, i oblidem-nos des covarts que no estigueren a l'alçària que Catalunya mereixia.

Lleyda, per a testimoniar els seus drets prègonament racials, en té prou amb l'evocació d'aquells dos bessons en fama que es van dir Indíbil i Mandoni, la sang dels quals, més aviat que en testes coronades, es veu reviure, en magnífica refulgència, en la gosadia exemplar de fills de pobe que senten com llempega en llurs venes la flama de la dignitat, el sentit pur de la noblesa i la fèrvida vocació a l'heroisme.

Emplenariem planes assenyalant els noms de «ciutadans rasos» dignes, pel seu tremp, de cenyir corona de reialesa. Les guerres per a la independència ens en donarien en abundor, com ens en farien copiosa ofrena els drames de la política i les tragèdies de l'Amor en ço que tenen de selecció espiritual afinada. Saba de Mandoni i d'Indíbil devia escalfar, per exemple, les entranyes d'aquell pagès ilergeta, de mal nom «Santaeulària», qui, condemnat a mort, quan les guerres carlistes, en el tràgic moment que l'anaven a fusellar, brinca de dins del quadro de les forces armades i, rompent l'espès mur de soldats de peu i de cavall, en gest de varonil gosadia, es fa escàpol entre la multitud admirada, i s'allibera. Com debien tenir nervi d'esmolat senyoriu aquells dos minyons hortolans, de la nostra recordança, que ouint-se mutuament, per dèries amoroses, entren greument punits, a l'hospital, on lliuren l'ànima, als tres jorns, sense acusar-se l'un a l'altre, malgrat l'interrogatori hàbil i insistent del jutge.

No s'ha dit en va, senyors, que el poble, en mig de les més xorques impureses, serva la lleva de les més altesvirtuts. Ah, si la voluntat malaltissa d'un rei Martí, la feblesa de caràcter d'un Jaume d'Urgell o la candorosa feminitat d'un Príncep de Viana, haguessin estat menades per una ànima forta, pariona de la d'algun d'aquells pagesos lleydatans! Altre seria el panorama, dintre de nostre redós, del segle en cursa. Quant a l'ordre del Treball (text on floreix la més clara poesia), Lleyda no desentona en el concert polifònic de les catalanes contrades. Si la indústria hi cova encara incipient, l'Agricultura llempega-hi amb plenitud d'esplendor. Déu sap com hem aprofitades les venes d'aigua que devem als moros, i a la iniciativa particuar. Fins fa poc els governs espanyols, res, en aquest aspecte, no havent fet per a nosaltres. Amb el canal d'Aragó i Catalunya i altres obres en planta s'és esmenat el tort, i avui les nostres hortes, ubèrrimes, lascives, van estenent la seva capa de conreus d'una faisó prodigiosa, i en els eixuts on s'arrossegaven la serp i el llargandaix, fulguren al sol les mamelles daurades dels pallers, i es despentinen, al bes de l'aire, els fruiterars, i hi brollen, com per fantasmagòric encís, vivendes humanes, i la cançó de l'aigua ha poetitza tot, ho entendreix tot, des de la gleva terrosa, dura i eixarreïda, fins al cor de l'home.

Però a la vora dels conreadors del camp, no li han mancat, a la urbs nostrada, jardiners de les Belles Dèries. Sense escandallar en els arxius de la «Paheria» ni en les polsoses resídues de l'«Estudi General» ni de la «Seu lleydatana», podriem espigolar-ne uns noms: Giró, Mercè, Roca i Florejacs, Renyé Viadot, Granados, Gelambí Ribera, Gaya Thomas, Xavier Gosé, Agustí Prim, Arderiu, Gras Esteva, germans Morera i Galícia, Gili Roig, Izquierdo, Sammarra, Duch, entre els traspassats; entre els vivents: Vinyes, Mossèn Anton Navarro, Joan Santamaria, Jaume Agelet, Serta i Boldú, el canonge Salesas, Pleyan Condal, Aran i Horta, l'artífex Corberó, Pinyol Mirada, Sojé i Olivé, Domènec de Bellmunt, Iglésies Guizard, «Shum», l'arquitecte Bergós, Xurriguera, Viladot Puig, Palau Caselles, Almacelles, Clavijo, Borràs...

Amb meditada intenció he deixat el nom de Pleyan de Porta per a fer-lo sobreeixir entre el llores i la menta del ram: Poeta estimable, historiador, no superat, de les terres de Lleyda, catalogador pacient, va consagrar la seva vida, curta i dolorosa, a desensulsir el tronc caigut de la nissaga ilergeta. Manco de mitjans i bellugant-se en un ambient de provinciana incomprensió, ell fou el primer manobre, manobre heroi!, de la renaixença nostrada.

Bé val, doncs, que li retem particular homenatge de gratitud i admiració, assenyalant-lo, des del llibre d'or dels Jocs Florals, com a benemèrit de la Pàtria.

I ara, senyores i senyors, que ja sabeu, tant com qui sóc jo, d'on vinc i amb qui vaig (ço que legitima i ennobleix la paraula meva), vos donc mercès a tots els que d'una faisó o altra haveu contribuït a plantar una nova fita al llarg de la sendera dels «Jocs», ruta amorosa que, ara s'eixampla amb honors del camí-ral, ara es fa estreta com corriol humil; que munta a les cimes clares i davalla als fondals obscurs, però que sempre és argentada per la llum profètica dels poetes i ennoblida per la presència d'unes Reines de la Festa, filles del poble i que al poble retornen després d'haver-nos enlluernat amb el doble sol de llur virtut i sobirana gentilesa.

J. ESTADELLA ARNÓ

Lleyda.—Primavera 1929.

—oOo—

El sopar dels Jocs

A les nou del vespre, es reuniren al Restaurant Martín els concurrents al sopar anyal dels Jocs Florals. Enguany s'esqueien, entre altres, les personalitats següents:

La Reina dels Jocs, senyora Amèlia Huguet de Cases; senyora Montserrat Giner de Vives; senyora Ramona Puntí de Saperes; senyora Pilar de Torrescasana, vídua d'Umbert; senyora Rosa Domènech, vídua de Planes; senyoreta Roser Umbert de Torrescasana; senyoreta Montserrat Salvadó. Amadeu Vives, Francesc Matheu, Joaquim Cabot; Pere Coromines; mossèn Joan Puntí Collell, Joan Santamaria, Joan Elies, Salvador Perarnau, Octavi Saltor, Enric Cubas Oliver, Josep M. Cases de Müller; Joan Ruiz Porta; Joan M. Guasch; Francesc M. Masferrer; Miquel Saperes, Fermí Palau Casellas, Josep Estadella Arnó, Enric de Fuentes, Lluís Via, Pasqual Boada, Alexandre Font, Antoni Colomer i Tubau i Joan Salvadó.

Després del sopar, foren llegits els discursos i poesies corresponents a la festa d'enguany i que en aquesta edició donem.

Francesc M. Masferrer llegí el magnífic discurs presidencial de mossèn Josep Gudiol.

Pasqual Boada llegí la seva memòria de secretari, explicativa de la tasca del Jurat i plena de suggerències, que fou celebradíssima.

A continuació foren llegits pels seus autors les composicions premiades, o per altres presents a l'acte. Totes foren molt aplaudides.

Josep Estadella Arnó llegí finalment el seu parlament de comiat, xop d'evocacions escaients.

També llegiren altres poemes originals: Joan M. Guasch, Salvador Perarnau, Joaquim Cabot, Enric Cubas i Pasqual Boada.

Un poema de J. M.ª Lopez-Picó

De J. M. López-Picó fou recitat el seu poema «L'oci de la paraula», que dóna títol al seu llibre premiat, i un bell epigrama anecdòtic compost expressament i que ens fem una honor de transcriure ací:

AL SENYOR FRANCESC MATHEU

Les primaveres tornen immortals
a fer-nos el somrís de cada anyada
i vós, rejovenit, cada vegada
per un somrís, ens deu uns Jocs [Florals.

Un parlament de Pere Coromines

Pere Coromines, a prec dels concurrents, s'alçà també per a parlar. I ho féu rescollint l'enquesta iniciada per «Mirador» en el seu darrer número. Jo no sé, diu, si els Jocs, han o no de morir; sols sé que instintivament, cada any, no em sé estar d'acudir a l'acte d'avui. Sempre més que avui, afegeix, ha estat oportú criticar els Jocs Florals. Avui per avui, jo només tinc cor per estimar los; un altre dia, la voluntat dels poetes, segurament fóra la d'una renovació. Però, mentrestant, no ens cal fer més que vetllar aquesta flama que els nostres avis ens han deixat.

Es refereix al Premi Creixells, glorificació parella a la dels Jocs i rebrot de la Institució, equivalència del Premi Gouncourt i del Premi Femina. Si poguéssim reunir el nostre públic obertament, podriem tranformar els Jocs. En tant, cal conservar la Institució, baldament sigui en un sopar de confraternitat, tan ben acompanyats de les belles dames que són amb nosaltres.

Ara, doncs, no és elegant, ni de joves ni de vells, atacar aquesta Institució tan representaitva.

Fou aplaudidíssim.

El senyor Colomé parlà, evocant la figura de Narcís Oller, sempre present en aquest acte, i enguany allunyat per una dissort familiar.

Hom acordà trametre un telegrama d'adhesió a mossèn Josep Gudiol.

L'acte finí en mig d'una joiosa cordialitat.

—oOo—

Als Jocs Florals de Tolosa

Sempre falaguera la impressió dels Jocs Florals de l'Acadèmia Tolosenca! I ens deixen una recança a l'ànima cada any, quan ens acomiadem de la ciutat rosa.

Enguany trobem Tolosa amb animació particular. D'ací d'allà hi ha grups que discuteixen ferm o que llegeixen plantats al davant de Cartells flamejants, de tots els colors de l'arquet de Sant Martí. Són les proclames i llistes dels candidats a les eleccions municipals. Llista d'esquerres, llista de concentració i llista d'unió republicana, llista socialista i llista comunista, llista bromista, etcètera. No hi falta, com a Perpinyà, el candidat isolat. I les converses esclaten a totes les cantonades a favor dels uns o dels altres. Vigília d'eleccions... Qui diria que des d'ahir es celebra aquí una festa de l'esperit i de la poesia!

Seguim els carrers de Metz i d'Alsàcia, on palpita tota la joia amistosa de les Rambles barcelonines. Jardins florits a tot arreu, amb llur nota de verdor refrescada pels ruixats de la matinada, em reposen i em tornen l'esperança. Aquí prop es destaca la silueta vermella del Capitol, palau de la fe occitana i de les Corts d'Amor.

El sol ens fa enaigüeta i trau de quan en quan el caparró per damunt dels teulats humits.

Són les dues i arribem a l'hotel d'Assézat i de Clemència Isaura, on tenen lloc les festes d'Oc, en companyia de la poetessa Suzanne Malard, de Monte-Carlo, que Tolosa ha premiat amb una viola a la secció francesa; i que acaba de collir la Ginesta d'Or als Jocs Florals de Rosselló. Aquí estrenyem mans amigues: senyores Boëtte Angliviel, Dromart, Juliette Peine, qui declama magníficament el català i totes les llengües d'Oc, i ens conta que vol especialitzar-se en aquest domini, etc. Senyors Anglada, F. Tresserre, Rozès de Brousse, Praviel, de Gelis, duc de Levis-Mirepoix, Estieu, Carles Bauby, Frederic Saisset, el director de la Revista dels Poetes, etc.

Em diuen que al vespre es va a oferir un fetó de vermell a homenatge al distingit escriptor Armand Praviel, un dels valents mantenedors de l'Acadèmia. Van ésser també atribuïts ahir els premis Pujol a la senyoreta Fontbonne, de Thiers, el premi Rouzand a P. Valdelièvre, i els premis anyals de virtut (més de 50.000 francs).

Avui s'obre la sessió d'Oc, i aquest matí hi ha hagut un servei fúnebre a la Daurade.

Poesia d'Oc

L'assemblea és presidida per el duc de Levi-Mirepoix. L'assistència és nombrosa. Ultra les personalitats esmentades, arriben l'amiral d'Adhemar, president Bussière, Comte du Bourg de Luzençon, Sr. Amilhau i alguns altres mantenedors, els felibres doctor Levrat, Deuc, Cubanys.

Llegida la memòria del concurs de prosa F. Artigue, (M. de Gelis) aquest premi és otorgat a René Laporte per la seva novel·la «Le Guérisseur» que posa el seu tema poble occità d'Avinyolet.

La memòria del Concurs d'Oc va a càrrec del catedràtic Anglade. Ho fa amb una bonhomia amable i divertida i és molt aplaudit.

Després són cridats els poetas llorejats.

Mossèn Cubanyes (Lot), Carles Grando (Rosselló), La Dellut (Dordogne), llegeixen llurs respectives poesies. Reben de l'assistència merescudes ovacions. S'han emportat tres de les flors principals dels pocs d'enguany.

Un premi de 1.000 pessetes escau al poeta Pastour (Dordogne), molt conegut i apreciat. Els altres principals poetes premiats són: el majoral Roques (Herault), Ch. Bertrou (Baixos Pireneus), Sabathé (Gers), Vayle (Aveyron), A. Dupin (Gironde), Fournier (Dordogne), Mouly (Aveyron), R. Desplanches (Dordogne), Coms (Marsella).

D'any en any la comunió entre els diferents nuclis dialectals és més íntima. Es una senyal prometedora que notem amb una dolça satisfacció. Els catalans fórem acollits amb tota simpatia, com cada any. A tot moment són manifestacions espontànies de franca germanor que ens van dret al cor.

El banquet de l'Escola Occitana

Al llarg de les «Alleés Lafayette», on la fira perllonga la seva rialla estrident i caramelitza l'entusiasme popular, ens dirigim cap a les vidrieres policromades del «Belvedere», on l'Escola Occitana dóna el seu banquet.

Arribem que ja les forquilles tinden en un ambient de pura cordialitat. Plats del país, perfum de «Cassolet» i crema xocolatada, vins del Migdia, que us enrogeixen de galtes i donen ganes de parlar i cantar.

Parla llargament i gentilment el catedràtic Anglada, cabiscol sempre somrient i alegre, parla mossèn Salvat de Castelnaudary, secretari de l'Escola. Parla el senyor Carbou, representant l'Alcalde, Rivier de la Revista dels Poetes. I després és el sentit parlament de Francesc Tresserre, secretari perpetu de la «Ginesta d'Or» en homenatge a la nostra llengua. Nosaltres, en nom del Rosselló i dels Amics Catalans de LA VEU DE CATALUNYA i de la Tramuntana hi portem en català la nostra salutació germana, amb tota la fe de l'encàrrec que ens era confiat.

Muntanyes regalades i el Pardal saludaven el nostre brindis fervorós i uns visques partits de l'ànima.

Després la senyoreta Peine, artista veritable, els senyors Belluc, Cubayres, senyors Dromart, Malard, Doette Angliviel, senyor Saisset (el fill d'«Un Tal» van dir poesies. I es va clausurar la festa al Cant de «La Copa Santa» que és l'himne dels felibres.

A l'endemà al Capitoli es va celebrar la festa de les flors. Els poetes francesos nostres, F. Saisset, guanyador del gran premi; Ansich, d'Arles del Tech, guanyador d'un clavell d'argent, la gairebé nostra Suzanne Malart (viola) van ésser llargament aplaudits.

L'elogi de Clemència Isaura valgué al ministre de Romania, senyor Diamandy, un èxit esplèndit.

Tot just surto de la ciutat poètica de Clemència Isaura que em triga d'ésser a l'any que ve per anar a fruir d'aquesta gràcia particular que anima les seves festes i per sempre vos té el cor robat.

CARLES GRANDO

Parc Hotel Terramar
Sitges. La immensitat de flors i plantes oloroses i el cant dels rusinyols del seu gran parc fan salud i alegren la vida. Sala per a banquets, festes te dançans. Telèfon 17

DEMA, DIMECRES, DIA 8
5.è aniversari de la
Llibreria Catalònia
Obsequi als seus clients per cada CINC pessetes amb llibres comprats, de DEU números que podran optar a's següents premis:
1.r *Cent volums assortits de la Biblioteca Literària (Ptes. 250).*
2.º *Nova Geografia Universal de Espasa - Calpe (Ptes. 150).*
3.r *Las razas Humanas, de l'Institut Gallach (Pesetes 150).*
NOTA. — Per completa garantia del públic els números d'aquests premis correspondran als tres primers del sorteig de Madrid del proper 11 de maig.

CASA CREUS
Rebudes les novetats
de la present temporada
PREUS LIMITATS
Calçat especial per a peus delicats
ARIBAU, 24
Barcelona

Soler i Torra G.ans
BANQUERS
Rambla dels Estudis, 11 i 13, i Bonsuccés, 1 i 3
Valors : Cupons : Girs : Canvi
COMPRA-VENDA I ADMINISTRACIÓ DE FINQUES
GESTIONS DE PRESTECS HIPOTECARIS
"Viatges Hispania"
TURISME : EXCURSIONS : PEREGRINACIONS
Bitllets de ferrocarril : Passatges marítims i aèris : Estudis de viatges, informant-ne gratuïtament